

Črna vsak četrtik in velja s
povsem vred ali v Mariboru s
prijetjem na dom za celo leto
20 K, pol leta 20 K, za četrti leta
10 K. Izven Jugoslavije 50 K.
Črna se pošlje na upravljanje
Slovenskega Gospodarja
v Mariboru, Koroska cesta št. 5.
Črna se dopolnjuje do odpovedi.
Črna se plačuje naprej.
Telefon št. 220.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Udaje. Katoliškega družbe
dobivajo list brez posebne
ročnice. — Uredništvo: Koroska
cesta št. 5. Rokopisi se ne vrnejo.
Upravičeno sprejema naročila
inzeratov in reklamacij. Črna
inzeratov po dogovoru. Za
branje opise primeren pogost
Nasprej reklamacije so politične
proble.
Telefon št. 220.

21. številka.

Maribor, dne 25. maja 1921.

55. letnik.

Sramotilci slovenskega imena.

Ošabno bahato kot edina predstavnica slovenskega kmeta, kot edina njegova rešiteljica, ki hoče zastopati njegovo gospodarske in politične koristi v Jugoslaviji, se je pojavila Samostojna kmet. stranka. V svojem programu je obljubljala nebesa kmetu, delala pa tudi komplimente učiteljem in duhovnikom. S kričavim glasom, kakor kaka jesiharja so njeni od liberalcev, kakor to potrjujejo astmene in pismene izjave liberalnih voditeljev in listov, najeti agitatorji Mermolja, Drofenik, Urek, Schnuderl, Kirbiš itd. oznanjevali na svojih shodih samostojni evangelij, obljubljali vse mogoče dobrote slova kmetu, nastopili so kot boritelji za staro pravdo, ljudem pravili, kako bodo skupaj s hrvatskim in srbskim kmetom prevzeli vlado v Jugoslaviji in mu pripravili tukaj raj. Mislil sem si takrat: no če bodo tako delali kakor govorijo, potem bi iz tega znalo kaj koristnega priti za nas kmete. In opazoval sem dalje njihove besede in dejanja. Nadalje njihova dejanja so razodevala vedno bolj, da drugače delajo kakor govorijo, da so samo kmetiska podružnica liberalcev, da so zapeljivci slova kmeta kakor jih je imenoval voditelj srbskih kmetov Avramović, da so voditelji Samostojne „proletarije“. S pomočjo slova kmeta priti do vlade, do koristi, to je bila njihova skrb in to so tudi dosegli. Zato so se ločili od srbskih in hrvatskih ter slovenskih kmetov in se priključili srbskim in hrvatskim liberalnim kapitalistom, zato glasujejo za centralistično ustavo, prodajo samoupravo Slovenije, so za kancelaragraf in šolo brez verske vzgoje, raztrga naj se Slovenija na dva dela, da se bo se manj mogla ustavljati samopasnosti in nadvladi ter izkoriščanju srbsko-hrv.-slov.-kapitalistov, za vse to so samostojni poslanci, samo da pridejo do koristi. Zalostno in usodopojno za naše ljudstvo je, da se zdaj, ko se pripravlja ustava naši državi, najdejo ljudje, ki prodajajo za dobro plačane službe in izvoznice bistvene koristi slova ljudstva, njegovo resnično samoupravo in s tem vso bo dočnost njegovo, da hočejo vzeti cerkvi svobodo s kancelaragrafom, šolo pa oropati verske vzgoje. Kakor so nemškutarji v prejšnji državi koristili našega ljudstva izdajali in prodajali avstrijski vladi tako ga zdaj isti ljudje, — ker večino samostojnežev tvorijo nemškutarji — prodajajo srbski vladajoči klki, ki očitno pravi, da ho-

če nadvlado nad Hrvati in Slovenci, ki torej zametuje enakopravnost vseh treh plemen. In tej klki so se vdirali samostojneži! Niso se pridružili srbskim in hrvatskim kmetom, da se bi z njimi skupno borili za kmetске koristi, ampak zvezali so se s srbskimi, hrv. in slov. liberali, da jim pomagajo s centralistično ustavo si ohraniti moč nad jugoslovanskim ljudstvom, da bi ga mogli z ožerštvom, veriženjem in z groznimi davki izsesavati. Mnogi, ki so od začetka verjeli njihovim lepim obljubam, so že spregledali, spoznali njihovo sebičnost in hinavščino in so se s studom obrnili od njih, drugi še niso spregledali. Da so jih mogli toliko premotiti, je pač krivo to, ker so nastopili silno oblastno, dajati na vse strani najljepše obljube ter odgovornost za vso hudo sedanega časa zvrčali na dr. Korosca in Slovensko ljudsko stranko. Izbrali so si takiko vseh goljufov in zapeljivcev: o drugih so lagali, druge obrekovali, druge dolžili vsega hudega, da so tako pozornost ljudi od sebe obrnili. Kjer pa laž in obrekovanje ni dovolj izdalo, tam pa nastopil s silo, grozili s poboj, dejansko napadali posameznike in cele shode, na Kranjskem so celo izvršili zavratni umor. Celo v sredi ljubljane v dvorani hotela „Union“ so dejansko napadli duhovnike in druge pristaše krščanskih strank. Kjer so v občini njihovi agitatorji, tam je mladina posurovela in podivjala, še bolj kakor v vojski. Z eno besedo: vsako sredstvo, tudi najgrše jim je dobro, da ljudi odvrnejo od krščanskih organizacij, od duhovnikov in cerkve in jih vprežejo v liberalni voz.

Strašne laži, obrekovanje in hujskarije so širili med ljudstvom njihovi agitatorji, a najbolj žalostno je, da so tudi javno njihovi voditelji lagali in obrekovali, da se je kar kadilo za njimi. Nagrado za lažnivost in obrekovanje bi zaslužil n. pr. mariborski tajnik Samostojne Schnuderl, ki ga lahko Samostojna s ponesom nazivlje „lažnjivega kljukca“. Kakor so poročali listi, je lani na shodu v St. Janžu lagal kakor je dolg in širok, si na lepem izmislil laži o Marijinih družbah, duhovnikih, Kmetški zvezi itd., laži tako bedaste in hudobne, da smo se čudili, kako je mogoče, da si v imenu stranke predrzne ljudi farbati, in hujskati s takimi lažmi. In čitali smo, da je ta lažnjivi kljukca zopet nastopil 1. maja pri Sv. Barbari v Hlazonah. Lažnjivci so napadno predrzeli, posebno če nastopajo v imenu strank, ki so si stavile za nalogo, po bitati klerikalnega zmaja. G. Schnuderl se odlikuje z lažnjivostjo in predrznostjo obenem. Da nastopa Samostojna s takimi lažnjivci in grdimi obrekovalci, to je žalostno znamenje za njo, njeni pristaši pa bi vsaj morali imeti toliko časti, toliko dati na svojo čast, da v družbo takih lažnjivcev ne grejo več. Ako se po takih javnih lažeh samostojnih voditeljev jim verujejo in za njimi hodijo, je to tudi za nje vse slabo znamenje. Spoznali bodo morebiti nekoliko prepozno ti za slepljenici, da po slabi tovarisiji rada glava boli. Toda Schnuderl se ni treba sramovati, saj ga v lažnjivosti njegov „višji“ samostojni general Urek prekaša, ga je daleč za seboj pustil in brez nevošljivosti naj mu Schnuderl prepusti naslov „višji lažnjivi kljukca“. Dokazalo se mu je z akti in mnogimi, da stoterim pričami, kako podlo je lagal o dr. Koroscu, o poslancih Kmetске zveze in njihovem delovanju in — samem sebi. Ako bi imel kaj časti, bi moral dati svoje premoženje in glavo, ker je oboje zastavil in zgubil. Bojimo se, da se bo moža zmešalo, da je res že skoro „glavo zgubil“ kakor pravimo, tako resno laže, obrekuje in hujška. Ljudje, ki tako lažejo in obrekujejo, nimajo mirne vesti ne poslenski namestnik, obžalovanje vreden revož je tisto ljudstvo, ki se mu vsilijo za voditelje taki lažnjivci. S svojim besnim laganjem in obrekovanjem bodo svojo stranko gotovo uničili. In taki brezčastni ljudje naj predstavljajo v Beogradu slovenskega kmeta? In tak člo vek je celo podpredsednik ustavotvorne skupščine. Ali ni sramota za slovensko ljudstvo, da v predsedstvu skupščine sedi človek, ki mu je dokazana laž in obrekovanje? Ta mož s svojimi pomagali dela pred vso jugoslovansko javnostjo sramoto slovenskemu imenu. Da je prodala samoupravo Slovenije za korita za svoje voditelje in da je osramotila čast slovenskega imena in ljudstva v javnosti — to je uspeh dosedanjega delovanja, to je največja „zasluga“ Samostojne!

Zdravniška pomoč.

Hudo tlačil draginja kmeta, delavca in obrtnika. A dokler je v hiši ljube zdravje, se se za silo preklati. A gorje je, če zadene družino n. pr. nesreča pri živini, požar ali kaj takega, zlasti pa če kdo hudo zboli. V mestu se je v tem oziru nekoliko bolje, ker se mogoče vendar lahko gre bolnik k zdravniku, a če pride tudi na dom, se vendar ni račun tako visok, kakor že je treba zdravnika k bolniku ven iz mesta. Za navaden obisk zdravnikov

je treba dati 500—1000 K, če je kača najhujša operacija pri bolniku bila izvršena, pa je treba steti 1500 do 3000 kron. Razen tega je treba še plačati prav drago vozniaka in zdravnika. Torej stane en zdravnikov obisk na kmetih skoro celo malo premoženje. Zato si dandanes more privoščiti le večji, premožnejši posestnik, manjši ali zadolženi posestnik, želar ali kmetški delavec iz najemnik si ne more privoščiti zdravniške pomoči, ker nikakor ne zmore tolike svote. Nekateri zdravniki so res toliko usmiljeni, da revnima nekoliko manj računajo, a to so samo izjeme. Navadno si dandanes revnejše družine sploh ne upajo misliti na kakega zdravnika in ga poklicati k bolniku. Zato mu skušajo z domačim sredstvi pomagati, ali pa grede k raznim ženskam in mazačem po zdravila. V sled teh razmer bolniki mnogo več trpijo in dalje časa, mnogo jih mora prerano umreti, ker si ne morejo poiskati zdravnika in zdravil. To je postala že prava socialna rana, revnih slojev pa se polasča obup in nezadovoljnost, ko vidijo, kako verižniki in kapitalisti razkošno živijo in desetiškoceke razmetavajo za zabave, revež pa si v boleznih niti najpotrebnejše zdravila ne more privoščiti.

Tu je treba na vsak način postrebiti za prizadete sloje. Mestni delavci imajo vsaj svoje bolniške blagajne — če bi imeli tudi na kmetih, ali ko bi imeli zavarovanje za starost, bolezen in onemoglost, bi vsaj nekaj bilo pomagano. A ker tega ni, bi bila dolžnost vlade in vse javnosti, nekaj v tem oziru storiti. Saj je življenje revnega delavnega človeka socialno bolj koristno in vse vredno, kot ono kapitalističnega lenuha. Ni naš namen, obširneje in natančneje o načinu pomoči v tem članku razpravljati, hočeli smo samo opozoriti vlado in javnost na to socialno rano in potrebo. Dela naj se pa to, da se čimprej izvede zgoraj omenjeno zavarovanje, dokler pa se to ne zgodi, naj se odpomore na kaki drug način, n. pr. v mestih in večjih krajih naj se uvedejo ambulatoriji, to je gotove dni in ure naj bi bili zdravniški brezplačno na razpolago revnim bolnikom, da jih preiščejo, ali da dajejo nasvete in recepte njihovim domačim, bistako naj bi dobivali tudi zdravila po znižani ceni, popolni siromaki pa tudi brezplačno. Zdravniki naj bi bili dolžni iti tudi na dom za zmerno takso, ki bi se naj pri najrevnejših izplačala iz javnih sredstev. Za pokritje teh stroškov naj bi se porabili davki na razkošnost (luksus), veseljeni da vek ali poseben bolniški davek na ve-

Zaklad na otoku.

Na angleškega prevedel Paulus.

(Dalje.)

Zato niso bili zelo iznenadeni, da je jadrica že plula na odprtem morju, ko so prišli do brega.

Poveljnik jo je poklical. Eden od mornarjev mu je zavpil, naj se ne postavlja preveč po svetli mesečini, da ne dobi kos svinca med rebra, in obenem je prižvižgala kroglica trdo mimo njegove roke. Jadrica je podvrgla svojo hitrost in kmalu izginila.

Poveljnik je stal na obrežju — z dolgim nosom, kakor je sam povedal. Poslal je še sicer v B. glas k stražni brzojadrnici. „To pa je toliko, kakor nič“, mi je pravil. „Izmuznili so se nam, pa je konec! Le to me veseli“, je pridjal, „da sem tistemu Petru pomnil rogove!“

Vrnili smo se k „Admiralu.“

Ne morete si misliti, kako so zločinci gospodarili pri nas in prevrnili ter premetali celo hišo od vrha do tal. Se uro so vrgli s stene, ko so stikali za nami. Vzeli sicer niso druga seboj kot kapitanov denar in nekaj srebrnih žlic in drugega namiznega orodja iz

omare, pa s svojim razbijanjem so napravili toliko škoda, da sva bila z materjo dejanski uničena.

Poveljnik pravzaprav ni razumel dogodka.

„Denar so našli, pravite. Dobro torej! Kaj pa so še potem iskali? Se več denarja?“

„Ne. Denarja ne. Mislim, da pač imam tu-le v svojem žepu tisto reč, ki so jo iskali, in odkrito vam povem — spravil bi jo rad na varno.“

„Seveda, prijatelj, čisto prav govorite! Ako hočete, jo vzamem jaz seboj“, se je ponujal.

„Mislim sam — morebiti, da bi dr. Livesey —“

„Prav dobro!“ se je hitel popravljal, „prav dobro! Poštenjak je in uradna oseba. In sedaj me pride na misel, da je tudi zame najbolje, ako jezdim tja in poročam o vsem dogodku njemu ali pa graščaku. Stari Peter je ubit. Ne da bi obžaloval rokomožovo smrt, ampak ljudje bi utegnili govoriti in očitati njegovo smrt meni ali pa mojim tovarišem, četudi v resnici ne morejo ničesar reči. To vam povem, Jim, ako hočete, vas pa vzamem seboj!“

Iz srca sem mu bil hvaležen za to njegovo ponudbo in vrnili smo se v vas, kjer so stali konji. Povedal sem še materi, kam da grem, in pripravljeno smo bili za odhod.

„Dogger“, je rekel poveljnik, „vi imate mnenja konja! Vzemite fantič sebi!“

Zaježal sem Doggerjevega konja, saj oženil moža krog pasu, poveljnik je kritikal in skokoma smo odšli v svetlo noč.

VI.

Naglo smo jezдили vso pot in se ustavili še le pred zdravniško hišo. Nobene luči ni bilo videti.

Ker sem bil najmlajši in najgibčnejši, sem skočil raz konja in potrkal, dekla je prišla odpirat.

„Je dr. Livesey doma?“ sem hitro vprašal.

Odgovorila je, da ga ni, da je došel popoldan domov od oddaljenega bolnika, proti večeru pa da je odšel v graščino na obisk.

„Torej pojdimos tja!“ je odločil poveljnik.

Pot je bila kratka, zato sem tekel peš za konji do graščinskega vrta in po dolgem drevoredu do gradiča, ki

se je se je belil v bledi mesečini sredih golih zimskih drevce.

Poveljnik je razjahal in vzel me ne seboj v grad.

Služabnik naju je peljal po dolgem in s preprogami obloženem hodniku v knjižnico. Polna knjig je bila, kipi razne velikosti so stali naokrog, dragocene puške, samokresi in drugo orožje je viselo na stenah, zemljevidi in mornarsko orodje je ležalo razvrščeno po mizicah, relike in zanimive drobnarije iz vseh delov sveta so bile razstavljene po predalih in ob stenah, za počke pa sta sedela graščak in doktor. Livesey v živahnem pogovoru, vsak s svojo pipo v ustih.

Nisem še videl graščaka od blizu. Visoko zrastle je bil, več kot šest čevljev je meril in močan je bil v plečah. Njegov obraz, na prvi pogled sicer osoren in strog, je kazal dobrodušnost in odkritost. Dolga potovanja po daljnih deželah in nevarni doživljaji so vtisnili njegovemu zagorjela ma lica odločen izraz in zarisala že marniško ostro potezo krog njegovih izrazitih ust in bisirih oči.

(Dalje prihodnjik.)

ka orežovanja in velike dobičke. Kakor se n. pr. sedaj pobira invalidski davek kot doklada od vseh davkov, tako bi se lahko pobiral poseben bolniški davek od večjih dohodkov, n. pr. od 20 ali 30 tisoč K naprej. Banke in nekatere zavarovalnice imajo veliko milijonov dobička na leto; če bi se del teh dobičkov, ki sicer gredo v itak že polne žepke kapitalistov, vzel in porabil v pomoč najbednejšim članom človeške družbe, siromašnim bolnikom, bi to bilo socialno pravično, ne samo telesne, ampak tudi dušne rane, obupnost in sovraštvo do drugih slojev, bi to lajšalo in omililo. To bi bilo res veliko potrebno delo krščanske ljubezni, ki edina je in ima pravo zdravilo za vse rane človeške družbe in omiljenje grozečih sedanjih razmer. Ifo posebno priporoča papež Benedikt XV., ki je že zelo veliko storil za trpeče človeštvo in ki želi, da bi ga v tem posnemali vsi. Torej na delo!

Politični ogled.

Kraljevina SHS: Konstituenta je končno veljavno določila, da se imenuje odslej naša država „Kraljevina SHS.“ Sedaj nastopajo v zbornici razni govorniki, ki govorijo proti in za razne ustavne člene. Kako je tedaj surovo besnel v zbornici samostojni divji Drolenik, poročamo na drugem mestu. Tudi komunisti se odpravljajo iz zbornice za Hrvali, ako vlada ne ukine prepovedi komunističnih organizacij. Kakor obširno poročamo med tedenskimi novicami, so izdali hrvaški radičevci, zajedničarji in pravaši med Hrvali proglaš, v katerem pravijo, da Hrvali odklanjajo se danjo centralistično ustavo, ki se bo skovala v Beogradu proti volji in brez zastopstva hrv. naroda.

Italija. Sedanja laška vlada je razpustila parlament in razpisala državnozbornske volitve, ki so se izvršile po celi Italiji za binkošne praznike, v upu, da bodo nove volitve oslabile opozicijo, a se je zgodilo ravno nasprotno. Posebno zavedno so se držali pri zadnjih volitvah goriški Slovenci in ravno proti volitvam na Goriskem so vložile italijanske vladne stranke pritožbo z zahtevo, da naj se razveljavijo, ker so tako lepo zmagali Slovenci.

Avstrija. Po celi Avstriji je od dne do dne vedno bolj očitno javna zahteva ljudstva po združitvi z Nemčijo.

V Gradcu bo najbrž 3. julija plebiscit za združitve z „rajhom.“ Skoro gotovo se bo zgodilo v najkrajšem času, da bo naša država zasedla Koroško in Stajersko do Wildona. Koroško do Drave so nam že itak ponudili Lahji, ako jim odstopimo še luko Baroš.

O Gornji Sleziji, katero so zasedli Poljaki z vojaško silo, vedno še ni gotovo, ali bo razdeljena med Nemce in Poljake, ali pa bo obveljal plebiscit, ki je izpadel zmagonosno za Nemce. Angleži so se glede Slezije postavili na stališče Nemcev. Francozi pa na stran Poljakov. Na angleški pritisak so se umaknili Poljaki za 3 km nazaj od one črte, kjer so se bili spopadli z Nemci.

Tedenske novice.

Naš regent Aleksander je odpotoval v Pariz in London, kjer se bo mudil tako dolgo, dokler ne bo sprejeta ustava.

Naša zmaga v Sloveniji. Znan je sedaj v celoti končni izid občinskih volitev v Sloveniji. Na Stajerskem je bilo izvoljenih 7458 odbornikov, od teh je dobila naša Slovenska ljudska stranka oziroma Slovenska kmetijska zveza 4699 odbornikov, to je 63 % od vseh odbornikov. Na Kranjskem je bilo izvoljenih 4766 odbornikov, od teh je dobila Slovenska ljudska stranka 2839 odbornikov, to je 60 % od vseh odbornikov, vse druge stranke skupaj pa samo 1927 odbornikov. Ako prištejemo še mesta Ljubljana, Maribor, Celje in Ptuj, je bilo v celi Sloveniji izvoljenih 12368 odbornikov. Od teh je dobila naša Slovenska ljudska stranka 7559 odbornikov, to je 61.12 % od vseh odbornikov, vse ostale stranke skupaj pa samo 4809 odbornikov, to je 38.88 %. Pri zadnjih volitvah v ustavotvorno skupščino je dobila naša

na Slovenska ljudska stranka v celi Sloveniji samo 38.28 % od oddanih glasov. Pripomnimo še, da k tem številkam ni pristet niti eden odbornik, ki je naš pristaša in ki je bil izvoljen na kandidatnih listah raznih gospodarskih in krajevnih strank. Naša Slovenska ljudska stranka je iz tega volilnega boja izšla kot zmagovalka na celi črti. Nič ne bo pomagalo, ako bo sedanja liberalna vlada v Ljubljani prišla na dan z raznimi potvorenimi podatki, kajti ljudstvo je govorilo in glasno in javno obsodilo centralizem, katerega podpirajo naši demokrati in samostojneži!

Sramota samostojnežev. Dne 20. t. m. se je v ustavotvorni skupščini pokazala vsa plitvost, strast, zloba in neolikanost — last samostojnih poslancev. Doslej je bila navada, da govorniki poslanci v zbornici potrebujejo in želijo ljudstva. Pravi poslanec govori in mora govoriti vedno le prosto, brez nepretrganega čitanja in se mora napram političnemu nasprotniku vesti dostojno. Svoje trditve mora poslanec podpirati z brezdvomnimi dokazi, opuščati pa mora neznatne malenkosti, da se ne osmeši. Vse drugače je storil slabostojni poslanec Drolenik. Govoril, oziroma čital je svoj govor, ki je bil poln strastnega sovraštva proti „larjem“. Govoril je tako besno, da ga je predsednik konstituantne moral pozvati k redu. Niti ene pametne misli, niti enega izpreminjevalnega predloga glada ustave ni slišala konstituenta, marveč samo zabavljanje brez „larje“. Drolenik je tako rjovel, da so mu nagajivi poslanci klicali: „Se glasneje!“ Ko je mislil končati, so mu zaklicali: „Se par župnikov razmesarite!“ Niti ene besede ni imel Drolenik za težnje in težave našega kmeta, ki ga je — zapeljan — poslal v Beograd. Neotesani nemškutarski žganjar je v ustavotvorni skupščini požrl in pohrustal par slovenskih duhovnikov, sebi in svoji stranki pa je pripomogel do žalostnega slovesa.

Samostojna in krčmarji. Lansko jesen pred volitvami je Samostojna obljubila krčmarjem, da se bo za nje povsod potegovala, oni pa se naj za njo. Kar so samostojni generali obljubljali kmetom, tega sicer niso izpolnili, boj za staro pravdo so opustili, pa se udingali liberalnim kapitalistom in srbskim centralistom, pač pa so držali obljubo, dano krčmarjem. Krčmarja in mesarja so dali imenovati za ministre, drugod pa krčmarje volijo za župane, da je tako vsak prisiljen hoditi v krčmo in si privoščiti kak firtele, ker bi ga sicer krčmar hudo gledal in mu odrekel svojo pomoč, ako ima kaj opraviti pri občinskem uradu. Iz te samostojne hvalečnosti je Kirbiš komandiral svoje odbornike, da so za župana izvolili v Prepolah krčmarja Ekarta, dasi ljudstvo ne želi krčmarja za župana. Ali ta mož sodi za župana in ali spada v njegovo hišo občinski urad, bo pokazala prihodnost. Kirbiš rad konča svoje govore s pozivom — pomagaj si sam! On si je pomagal že sam prav dobro in se zdaj brez dela bogati, poskrbel pa je zdaj svojemu zvestemu Ekartu, da si bo tudi on lažje sam pomagal. Prvi sklep novega odbora je bil, da so Ekartu povišali plačo za 100 %. Kako so obrekovali do sedanjega župana in mu očitali strašno veliko plačo, v svoji lažljivosti so lagali takkovernim pristašem, da ima 1200 K na mesec, a resnica je, da je imel na leto 800 K in tajnik 480 kron. Ker je lažnjavi kljucek Kirbišev prijatelj Schnuderl njihov učitelj, jim že laško da dobro pričevalo, da so se nančeli že prav dobro lagati, njemu torej ne bo treba več hoditi sémkaj lagat, ker to že naši samostojneži zdaj sam dobro znajo.

Prepolski posili-poslanec Kirbiš je o priliki občinskih volitev spet pokazal svoje mešetarske zmožnosti. Samostojna generala Mrmolja in Drolenik sta pač dobro zadela, da sta naša mešetarja z volji in svinjami Kirbiša, da po Halozah in Dravskem polju agitira za njihovo stranko — samostojnih hlapcev liberalcev. Kirbišu pa mešetarja s slovenskim ljudstvom več nese, kot ona s svinjami: to se mu pozna že na zunaj: mož se je začel debeliti, trebušček mu raste, ponosno kot puran hodi okoli, včasih z novim košom v roki, pa grozno hudo gleda in strašno zarenči, če kdo dru-

gače misli kot on. Na dan volitve je letal iz ene vasi v drugo ter sam in po svojem tajniku in trajbarju vlačil samostojneže na volišče, se kregal, kakor če mešetar žene kupljeno čredo k mesarju ali drugam na sejm. Da seveda pijače v času pred volitvami ni manjkalo, o tem bi morebiti novoizvoljeni župan krčmar Ekart v Prepolah vedel povedati katero. Da pri samostojnežih brez muzike ne gre, smo se prepričali na križev torek, ko so si Kirbiševci prav pridno brusili podplata, da tudi njihova pretepaška zmožnost ni zaostajala za drugimi, pa si tako laško mislite. O komur so mislili, da ni z njimi, ta sploh ni bil varen pred njimi. Grozili so, da ne bo smel pasti na gmajni, da bodo te črne, ako oni zmagovali, pobesili in druga take ljubeznivosti smo morali slišati. Kaj ne, fajn ljudje so to! Kako prijetno bo, kadar bodo oni vladali! Kako se bo to godilo, še boste izvedeli, ako vas zanima. Bomo včasih s kakim rešpetljivom pogledali v to samostojno gnezdo ...

Zadeva Skoberne — Kirbiš. Iz Beograda smo dobili obvestilo, da so prišli „izgubljeni akti“ o volitvah v mariborsko-celjskem okrožju že na svetlo. Pododbor verifikacijskega odbora je ves material pregledal in preračunal, da pripada mandat nam in ne Samostojni kmet. stranki. Odbor še dosedaj ni bil sklepčen, da bi rešil to nujno zadevo. Slabostojnež Kirbiš torej ni izvoljen. Gotova stvar pa je, da bodo demokrati in samostojni, ki so sedaj na vladi, upivali na to, da se zadeva ne bo rešila še kmalu, ker bi sicer izgubili en glas za Pašičevo ustavo. Ne-poštenost dičivso sedanje vlado, radi tega pa dolgo ne bo več krmilarila naše države proti volji slovenskega in hrvaškega ljudstva.

Proglas hrvaških poslancev. Poslanci Radičeve seljačke stranke, Hrvatske zajednice in stranke prava so izdali na hrvaško ljudstvo proglas, v katerem so naznanili, da ustava, ki je bila izglasovana v Beogradu s pomočjo kupljenih muslimanov in samostojnežev, za hrvaško ljudstvo ni obvezna in ne more postati veljavna. Proglas je bil tiskan v obliki letaka. Proglas je podpisalo 49 poslancev Radičeve stranke, 11 poslancev Hrvatske zajednice in 3 poslanci stranke prava. — Glede nastopa hrvaških poslancev naj služi nastopno kot pojasnilo. Kakor znano, se Radičeva stranka sploh ni udeleževala v boju za ustavo, ker njeni poslanci z Radičem na čelu niso hoteli za nobeno ceno odpotovati v Beograd, marveč so si v Zagrebu napravili svojo lastno „konstituento“. Zajedničarji in pravaši so prišli v konstituento in so nastopali v vseh važnejših vprašanjih sporazumno s poslanci Jugoslovanskega kluba. Ker pa Pašičeva vlada, v kateri sedi jo muslimani in samostojni Puceji, ne mara sporazuma med Srbi, Hrvati in nami in hoče na vsak način uveljaviti centralizem, je nedavno poslanec dr. Drinković v imenu hrvaških poslancev v konstituenti podal zahtevno in značilno izjavo, nato pa so odšli iz konstituyente. Pred par dnevi so se radičevci, zajedničarji in pravaši posvetili o skupnem nastopu in tako je prišlo do značilnega proglasa.

Stališče komunistov. Komunisti so se pričeli z vlado pogajati glede dovoljenja prejšnjih organizacij, ki so bile prepovedane. Radi tega so stavili vladi ultimatum ter zahtevali odgovor tekom treh dni. Ako se jim ne ugodí, bodo odšli iz konstituyente. Tudi v slučaju, ako jim vlada ugodí, bodo glasovali proti ustavi.

Kako skrbi demokrasko samostojna vlada za kmeta? Znani general Wrangel, ki se je tolkel svojčas s svojo armado v francoski službi na Krimu proti boljševikom, je pribežal poražen z ostanki svoje vojske k nam v Jugoslavijo. Wranglove vojske ni hotela sprejeti ne Francoska in ne Anglija, dasi se je Wrangel vojskoval proti boljševikom v službi Francozov in Angležev. Danes so se ti Wranglovc razpasli po celi naši kraljevini in tudi v Strnišču pri Ptujju je dovolj te nepotrebne nadlege. Sam ministrski predsednik Pašič je na seji konstituyente 19. t. m. povedal, da stane našo državo vzdrževanje Wranglovcev mesečno 6 milijonov dinarjev ali 24 milijonov kron. In iz čegavega žepa se

razsipavajo ti milijoni, če ne iz davkoplačevalcev? Tega razmeta kmetkega denarja nočejo videti slabostojni poslanci s svojim ministrskim mesarjem, ki baje vse doseže pri vladi. Naj spravijo samostojni vladni bahači le Wranglove v kako drugo bolj bogato državo, kot je naša, potem bomo beležili ta korak kot uspeh slabostojnežev za razbremenitev kmeta.

Vlada že izplačuje glasove. Naša vlada je izplačala 65 milijonov dinarjev kot prvi obrok mohamedanskim begom v Bosni in Hercegovini in je na ta način plačala glasove mohamedanskih poslancev. Znesek 155 milijonov K bo pa vlada izplačala v vrednostnih papirjih. Ne čudimo se, da postaja davčni vijak vedno hujši, ker naša vlada, katero podpirajo naši samostojneži in demokrati, na tako brezvesten način razsipava denar davkoplačevalcev. Ako bo slo še nekaj časa tako naprej, bo prišlo marsikatero naše kmetško posestvo na boben. Zalibog, naše slovensko kmetško ljudstvo še vedno ni prišlo do popolnega prepričanja, da so samostojneži, ki so zanesli razdor v naše vrste, največji škodljivci slovenskega ljudstva.

Naši župani. Radi poštenosti in delavnosti so naši vodilni pristaši povsod priljubljeni. To se kaže sedaj, ko volijo župane. Naši so izvoljeni celo v takih občinah, kjer Kmetška zveza nima večine. Za župane so izvoljeni zavedni načelniki: Fric Irgolič v Sodineh, Janko Bokalič na Milistanju, Franc Uranjek na Gornji Poljskavi, Klemenčič pri Sv. Trojici v Slov. gor., Jakob Stuhar v Staronovivasi, Slavčič v Bučevcih, Karel Swaty v St. Ilju v Slov. gor., Miroslav Ožek v Selnici ob Muri, Valentin v Dragučevcih, F. Vračko v Jelovcu pri Kamnici, F. Zelenik na Vurbergu, Jakob Kosi v Lahoncih pri Ormožu, Fr. Petek v Pratrežu, Janez Podhostnik v Velikem Okiču, Franc Lesiak v Skrišnjaku, Janez Minih v Selcih, Ivan Kukovec v Smolincah, Matevž Koren v Morju pri Framu, Janez Potisk v Vrholah, Vinko Kronvogel v Gočovi, Matija Suman v Setarovi-Radehovi, Kari Kavkler v Hošnici, Ivo Urbas v Slemenju pri Mariboru, Ljudevit Flucher pri Sv. Petru nižje Maribora, J. Bogina v Jelovcu-Makole, Ivan Juršič v Bistrici pri Rušah, Hauptman v Rošopu pri Mariboru, Ivan Guzej v St. Janžu pri Dravogradu, Fr. Vrečko v Bukovcu pri Gornji Poljskavi. Vsem novim županom in svetovalcem naše iskrene čestitke! — Tajništvo Kmetške zveze v Mariboru prosi za nadaljna poročila o volitvi županov.

Poštna razmere. Minister za pošto in brzojav je na interpelacijo poslanca Roškarja pismeno odgovoril, da bo posvetil vso pažnjo zahtevi, da poštni in brzojavni promet v kraljevini uredi tako, kakor to zahtevajo potrebe prebivalstva v raznih krajih države. Dalje poroča podrobno, da se je v mnogih krajih Slovenskih goric dnevna razdelitev pošte zopet upeljala; v župnijah, kjer se še to ne dogaja, se bo kmalu redni vsakodnevni promet zopet upeljal.

Vojna odlikovanja. V letu 1919 se je uradno obljubila lastnikom srebrnih in zlatih kolajn enkratna odpravnina namesto mesečnih nagrad. Za odvezete legitimacije so dobili pozneje tudi potrdila, a do sedaj nobenega izplačila. Na podlagi dopisov mnogih je poslanec Roškar v vojnem ministrstvu zahteval pojasnila, če in kedaj se bodo obljubljene odpravnine izplačale; dobil je sledeči odgovor: v Srbiji te vrste nagrade niso vpeljane, se niso dajale, zato niso predvidene v drž. proračunu in se ne bodo izplačevale. Kdor hoče, lahko nosi kolajne kot nakit.

Za avtonomijo Slovenije se je enoglasno izrekel občinski odbor velike občine Selnica ob Muri. Izjavo so poslali Jugoslovanskemu klubu z zahtevo, da jo predloži vladi.

Napredne litanice. Staro liberalno dohtarsko stranko silno peče in boli strahoviti poraz pri občinskih volitvah. Da bi vsaj nekaj odbornikov nalovili med poštenimi kmeti, so nakuhali poln kotel lima ter po goljufivem zgledu ptičarjev lovcev namazali razpis za volitev občinskih predstojnikov z dohtarsko zvito zahtevo, da mo-